

JORDI BAUTISTA PARRA

**LES COBLES D'EN COSTA I D'EN JOVANET
DE CALONGE (1863 I 1866) ¹**

¹ Agraïixo el seu ajut a: Anna Costal, Montse Darnaculleta, Joaquim Jovanet, Josep Jovanet, Joan Radressa i Manuel Tajadura.

ESTUDIS DEL BAIX EMPORDÀ
Sant Feliu de Guíxols, 2011
Volum 30 - ISSN 1130-8524

RESUM: L'article dona a conèixer les dues cobles formades a Calonge els anys 1863 i 1866 a partir dels convenis signats per dos músics: Joaquim Costa i Illa i Joaquim Jovanet i Bosch. També dona a conèixer la biografia i la trajectòria professional d'aquests dos músics i la tradició musical de la família Jovanet. Destaca el fet que totes dues cobles són cobles modernes, formades en una data tan avançada com la dècada de 1860.

PARAULES CLAU: Calonge, cobla, músic, conveni

En referència a les primeres orquestres que es van formar a Calonge, Pere Caner va escriure que la primera de què es tenia notícia era una formada per un músic anomenat *el Jovenet de Vidreres*. Segons el mateix autor, després se'n formà una segona "per un tal Costa, en la qual tocaven en Brunet, els germans Josep i Joan Estrany, en Xeringa i en Pepus, actuant en el local de les Escoles Velles."² Aquesta informació és recollida per Albert Vilar i Massó en el seu llibre dedicat a la història de la música al municipi de Calonge.³

Consultant els protocols notariais de Calonge del segle XIX vaig trobar dos convenis datats al 1863 i 1866 que fan referència a la formació d'aquestes dues orquestres.

1. EL CONVENI DE 1863: LA COBLA D'EN COSTA

1.1. EL CONVENI DE 1863

Es va signar davant notari el 19 de gener de 1863 i tenia una durada prevista de tres anys a partir del 23 de febrer següent. Segons el document, un grup de veïns de Calonge contracten un professor de música per obrir una escola a la població, fer classes a dotze joves calongins i formar amb ells una cobla.

El professor de música que van contractar era un jove de vint-i-cinc anys veí de Palafrugell anomenat Joaquim Costa i Illa. El seu

² CANER, P., 1983, p. 206.

³ VILAR, A., 2009, p. 11.

cognom, per tant, coincidiria amb el del músic que, segons Pere Caner, va formar la segona orquestra que hi va haver a Calonge.

El document ocupa quatre fulls i, a banda de l'encapçalament i la conclusió, consta d'onze articles. Al final de l'encapçalament els promotors exposen el motiu per fer el conveni: el desig que un grup de joves calongins "*se instruyan en el conocimiento de la música vocal e instrumental, y que si es posible lleguen a formar lo que se llama en el pais copla*". Curiosament la paraula *copla* va ser subratllada, segurament amb la intenció de remarcar el tipus de formació musical que es volia crear.

Aquest interès dels promotors del conveni en la formació d'una cobla a Calonge es va detallant al llarg del document. Així en el primer article s'obliga el professor a orientar les classes cap al domini d'instruments propis d'una cobla "*con el toque de instrumentos para baile y plaza*".⁴ A més queda en mans del professor l'assignació a cada alumne de l'instrument que millor li correspongui, en funció de la seva aptitud i capacitat física. També es preveu la forma de repartir els honoraris de les actuacions de la cobla entre el professor que actuaria com a director i els alumnes.

Una altra condició força curiosa estableix que "*concluido el convenio no podrá el profesor formar otra música en esta villa*". Amb aquesta clàusula es volia evitar la formació d'una altra orquestra a Calonge que pogués fer la competència. En la mateixa línia el conveni també estableix algunes limitacions a les classes particulars que el professor podia fer a altres alumnes al marge del conveni. A part de les classes de nota només podia ensenyar a tocar la guitarra, en el cas que els alumnes fossin nois, i el piano, si eren noies.

Com a excepció a l'anterior condició, són citats quatre joves als quals el professor probablement ja devia fer classes particulars en el moment de signar el conveni, o potser eren considerats futurs substituïts en cas que la cobla tingués alguna baixa: Pere Maruny i Vila, Joaquim Sala i Recolta, Joan Vilar i Casademont i Josep Vilar i Pallí.⁵

4 El concepte "*instruments de plaça*" generalment era utilitzat en contraposició al d'"*instruments de saló*".

5 Pere Maruny i Vila (Calonge, 2/4/1842 – 7/8/1904), fill de Baudili Maruny i Llagostera, treballador, i Francesca Vila i Roure, tots dos de Calonge; Joaquim Sala i Recolta (Calonge, 8/2/1850 – 10/12/1887), fill de Joan Sala i Pallimonjo i Maria Recolta i Casademont, tots dos de Calonge; Joan Vilar i Casademont (batejat a Calonge el 17/1/1844; morí també a Calonge el 16/10/1863), fill de Miquel Vilar i Gali i Margarita Casademont i Genís, tots dos de Calonge; Josep Vilar i Pallí (Calonge, 18/10/1850 – ?), fill de Martí Vilar i Cassà, natural de Calonge i Teresa Pallí i Dispès, natural de Marsella (França).

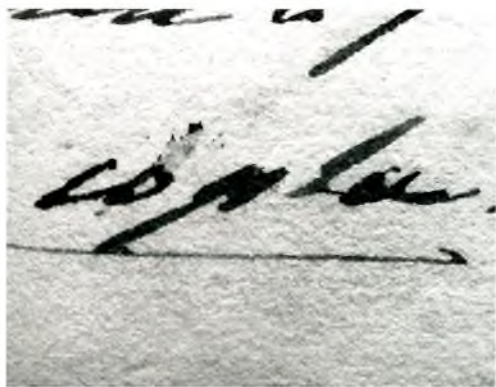

Figura 1: La paraula cobla subratllada. Detall de la tercera pàgina del conveni de 1863, corresponent a la cobla de Joaquim Costa. AHG (Foto: autor).

Malauradament el document no dona cap dada sobre la localització de l'escola de música.

Els onze veïns de Calonge promotors del conveni no pertanyien a un determinat grup social i tenien diferents professions. A més dels seus noms el conveni inclou també els noms dels dotze joves que havien d'assistir a les classes de música i que havien d'in-

tegrar la futura cobla. La majoria d'aquests joves eren fills o familiars directes dels veïns de Calonge que signen el document. La seva edat força elevada, que va dels catorze als vint-i-un anys, fa pensar que probablement alguns d'ells ja tenien coneixements musicals.

A més de Josep Sardó i Cassà (àlies *Pepus*), el més jove dels dotze alumnes, i els germans Josep i Joan Estrany i Bartés, identificats per Pere Caner,⁶ el document ens permet identificar definitivament altres tres músics calongins: Tomàs Brunet i Grassot, Felip Dalmau i Comas i Joan Vilar i Roura.⁷ Dels altres sis joves, fins a completar el total de dotze alumnes, no en teníem cap notícia abans de l'aparició d'aquest document: Martí Dalmau i Mont, Josep Molla i Mascort,

6 Albert Vilar (Vilar, 2009, p. 59) no identifica Josep Estrany i Bartés, que confon amb el seu nebot, Josep Estrany i Valmaña, fill del seu germà Joan. Josep Estrany i Bartés va ser batejat a Calonge el 3 de setembre de 1844. Els seus pares eren Pere Estrany i Aymerich i Maria Bartés i Bonet, tots dos naturals de Calonge.

7 Tomàs Brunet i Grassot (Calonge, 19/5/1844 - ?), fill de Francesc Brunet i Clabero i Joaquina Grassot i Recolta; Felip Dalmau i Comas (Calonge, 15/5/1847 - 1/9/1883), fill de Salvador Dalmau i Gispert i Alberta Comas i Gafas; Joan Vilar i Roura (Calonge, 14/12/1843 - ?), fill de Joan Vilar i Palli i Catarina Roura i Boada. La identitat d'aquests tres joves correspon als músics calongins Brunet, Felip Dalmau i Joan Vilar (àlies *Jovanet*) que Albert Vilar inclou entre els músics no identificats, en el seu llibre sobre la història de la música a Calonge. La identitat que proposa de Felip Dalmau queda confirmada pel document objecte d'aquest article (Vilar, 2009, p. 106-108).

Martí Mont i Vila, Miquel Montaner i Serra, Narcís Plaja i Vilar i Tomàs Xifró i Clara.⁸

Segons Pere Caner, un músic anomenat *Xeringa* va tocar en l'orquestra d'en Costa.⁹ Gràcies a un testament redactat l'any 1819 sabem que un veí de Calonge natural de Sant Cebrià dels Alls anomenat Martí Dalmau i Margarit era conegut per aquest sobrenom.¹⁰ Entre els joves calongins inclosos en el conveni hi ha dos amb el cognom Dalmau que podien haver estat coneguts com en *Xeringa*: Felip Dalmau i Comas i Martí Dalmau i Mont.¹¹

1.2. JOAQUIM COSTA I ILLA

Joaquim Costa i Illa, el professor de música contractat en el conveni de 1863, va néixer a Palafrugell el 15 d'abril de 1838. Els seus pares eren Abdon Costa i Justafre, cadiraire i músic, natural de Cerret (França), i Francesca Illa i Mas, natural de Figueres. En el seu bateig a l'església parroquial de Palafrugell estigueren presents dos músics de la població de cognom Avellí: Joaquim, que actuà com a padrí, i Narcís, que fou un dels testimonis.

Poc després del seu naixement els seus pares es traslladaren a Figueres. No sabem amb exactitud fins quan va viure en aquesta població. Segons la documentació referida a la seva dispensa matrimonial, hauria tornat a Palafrugell aproximadament el 1852,

8 Martí Dalmau i Mont (Calonge, 6/2/1848 - ?), fill de Ciprian Dalmau i Gispert, paleta natural de Sant Cebrià dels Alls, i Francesca Mont i Gispert, natural de Calonge; Josep Molla i Mascort (Palafrugell, 17/4/1844 - Calonge 30/11/1914), fill de Francesc Molla i Oliver, taper natural de Calonge, i Maria Mascort, natural de Palafrugell; Martí Mont i Vila (Calonge, 16/1/1842 - 11/2/1892), fill de Josep Mont i Geronès, taper, i Lucía Vila i Roure, tots dos naturals de Calonge; Miquel Montaner i Serra (batejat a Calonge el 27/7/1843) era fill de Joan Montaner i Mir, taper, i Reparada Serra i Corominas, tots dos naturals de Calonge; Tomàs Xifró i Clara (Calonge, 05/05/1843 - 19/11/1917), fill de Ferran Xifró i Blanch i Margarita Clara i Molla, tots dos naturals de Calonge. Sobre Narcís Plaja i Vilar no he trobat cap dada.

9 CANER, P., 1983, p. 206.

10 AHG. Fons de la notaria de Calonge. Notari Josep Pallimonjo. Tercer manual del 25 de desembre de 1818 al 22 de desembre de 1819. Cg. 172.

11 No he trobat cap relació directa entre Martí Dalmau i Margarit, àlies *Xeringa*, mort el 1819, i els dos músics membres de la cobla de Joaquim Costa. La majoria de membres de la família Dalmau de principi dels segle XIX provenien de Sant Cebrià dels Alls i d'aquesta època no es conserven els arxius parroquials. Tot i això el més probable és que Martí Dalmau i Mont sigui el músic conegut com en *Xeringa* ja que si que he trobat una relació indirecta entre Martí Dalmau i Margarit i els Mont. A més, pel que fa a Felip Dalmau i Comas sabem que va ser membre de la cobla d'en Jovanet i va dirigir la que es creu que va ser la tercera orquestra que va haver a Calonge i en relació amb aquestes dues informacions mai se l'ha identificat com en *Xeringa*.

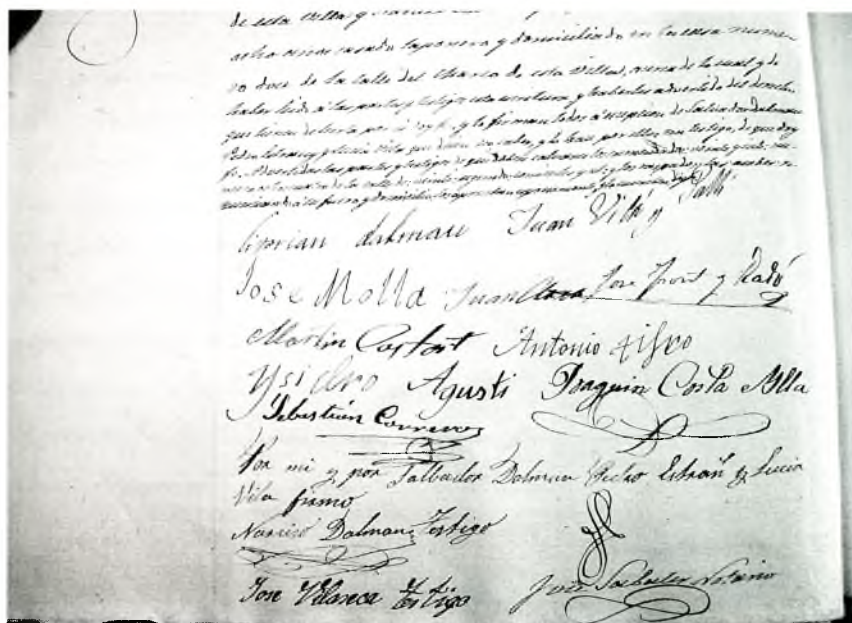

Figura 2: Darrera pàgina del conveni de 1863, corresponent a la cobla de Joaquim Costa, amb les signatures de tots els promotors. AHG (Foto: autor).

és a dir, quan tenia catorze anys. Però les dades dels padrons de Figueres i Palafrugell contradiuen aquesta informació. En un padró d'habitants de Palafrugell de 1854 no consta el seu nom. Sí que apareix inscrit en un padró d'habitants de Figueres de 1856, tot i que, segons una nota marginal, aquell any ja s'havia traslladat a Palafrugell. Segons aquest padró, Joaquim Costa hauria viscut a Figueres disset anys.

És clar que els primers coneixements musicals els devia adquirir del seu pare. La seva estada a Figueres durant la seva etapa de formació com a músic coincidí amb un moment clau en el naixement de la cobla i de la sardana tal com les coneixem avui dia. En els anys centrals del segle XIX Figueres era una població amb una important activitat musical, hi havia diverses orquestres i les actuacions musicals eren nombroses al llarg de l'any¹². De la dècada dels anys quaranta als seixanta d'aquell segle Figueres visqué de la mà

12 AYATS, J., 2010, p. 23-24.

LA AMPURDANESA

ORQUESTA

COMPUESTA DE ONCE PROFESORES

bajo la dirección del reputado maestro **D. Joaquín Costa**

Escogido repertorio: piezas religiosas y de concierto, bailes, sardanas.
Para el aumento de la orquesta cuenta con distinguidos profesores.
Dirigirse para las contratas á don Martí Rius Llavíá, Placeta d' en
Bou, 8, Palafrugell.

Figura 3: Anunci de l'orquestra La Ampurdanesa reproduït a la portada de la publicació El Distrito de Palafrugell del dia 2 de juny de 1895. AMP (Foto: autor).

de Pep Ventura el naixement de la sardana llarga i la transformació de la cobla com a formació instrumental.

No hi ha dubte que Joaquim Costa visqué aquestes transformacions de forma molt directa. Reforça aquesta idea la identitat de dos personatges que intervingueren com a testimonis en la dispensa matrimonial pel seu casament a final de 1857.

El primer fou un cadiraire de Figueres anomenat Francesc Ricart. Un fill seu amb el mateix nom era músic de professió. Segons la biografia de Pep Ventura escrita per Pere Coromines, un músic de Figueres anomenat Francesc Ricart, cadiraire de professió, va formar part de la seva cobla abans que aquesta es dividís el 1874.¹³ No sabem del cert quins dels dos Francesc Ricart, si el pare o el fill, va ser membre de la cobla de Pep Ventura, potser ho van ser tots dos. En tot cas cal tenir en compte que el 1874 Francesc Ricart pare ja tenia setanta-sis anys.

El segon personatge que també fou testimoni en la dispensa matrimonial de Joaquim Costa es deia Manel Codina i Carbonell. Era sabater, natural de Figueres i veí de Palafrugell. Un germà seu veí de Figueres anomenat Pere i un fill d'aquest dit Salvador Codina i Bou eren músics i foren membres de la cobla de Pep Ventura.

¹³ COROMINES, P. 1953, p. 68-69.

Els cognoms Ricart i Codina també apareixen com dos dels principals músics de dos cobles de Figueres de la dècada de 1860.¹⁴

Sobre l'ambient musical a Figueres durant les dècades de 1850 i 1860 del segle XIX Jaume Ayats explica: “La relació de músics que s’ha pogut establir per a aquests anys mostra que gairebé tots són músics residents a la vila, amb molt escassos forasters, i per tant que formaven un grup molt concret i interrelacionat. Probablement un músic de Figueres en aquells anys tocava en un ball almenys dos dies per setmana, si no comptem amb la possibilitat que algun altre dia toqués en algú poble dels voltants.”¹⁵

Joaquim Costa apareix inscrit com a músic en el padró d’habitants de Figueres de 1856 quan tenia divuit anys. No tenim malauradament cap informació sobre la seva possible activitat professional durant els anys que va viure en aquesta població, però de ben segur que tot i la seva joventut no li degueren faltar oportunitats de participar en actuacions musicals.

Segons el mateix padró de 1856, aquell any ja residia a Palafrugell on probablement els darrers mesos de 1857 es casà amb Filomena Carreras i Gispert, natural i veïna de la població. Sabem que tingueren tres fills: Emili (Girona, 28/5/1859), Joaquim (Cadaqués, 7/5/1869) i Matilde (Palafrugell, 1/3/1878).

El matrimoni es traslladà a Girona l’any 1858. Segons el padró d’habitants de 1859, ja feia un any que vivien a la ciutat. Tenien el seu domicili al número 17 de la plaça de Sant Pere, al segon pis. A Girona Joaquim Costa apareix inscrit com a músic tant en el padró d’habitants com en la inscripció del naixement del seu fill Emili al registre municipal de naixements.

Durant la seva estada a Girona Joaquim Costa ocupà la plaça de primer violí en l’orquestra que el 29 d’octubre de 1860 inaugurà el Teatro de la Reina (actual Teatre Municipal de Girona) amb la interpretació de *La Traviata*.¹⁶

La següent activitat musical de Joaquim Costa de què tenim notícia és d’haver estat el primer director de la coral La Taponera de Palafrugell.¹⁷

¹⁴ AYATS, J., 2010, p. 24.

¹⁵ AYATS, J., 2010, p. 24.

¹⁶ COSTAL, A., 2010, p. 102-103.

¹⁷ *La Crònica*, núm. 120, 30 de juliol de 1903, p. 2 del suplement. Segons aquesta publicació la coral La Taponera es va fundar el 1863 però l’article de Jordi Tormo dedicat a La Taponera demostra que aquesta coral ja va iniciar les seves activitats l’any 1859 (Tormo, 1995, p. 52).

Figura 4: Partitura de la sardana La madrileña, obra de Joaquim Jovanet i Victori. Còpia propietat del senyor Joaquim Jovanet i Calvet, de Vidreres (Foto: autor).

Gràcies a una informació anònima del diari *El Gerundense*, recollida en el *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona* de l'any 1863, sabem que l'orquestra de Calonge, formada per Joaquim Costa, va fer algunes actuacions els primers dies d'octubre d'aquell any a l'església parroquial de Sant Martí de Calonge, tot just set mesos després que Joaquim Costa comencés les classes de música amb els joves de la població. Segons recull la publicació, l'orquestra actuà com a acompanyament d'unes corals formades per joves calongins. Tant l'orquestra com les corals van ser dirigides per Joaquim Costa, al qual el redactor de la notícia qualifica de compositor.¹⁸

El mes de novembre de 1869 apareix inscrit com a músic en el padró d'habitants de Cadaqués, on el seu fill Joaquim havia estat batejat el 12 de maig a l'església parroquial de la població.

¹⁸ *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 1863, p. 582-584. Les actuacions musicals van ser amb motiu de la celebració d'un novenari. Encara que l'autor de la informació utilitza la paraula plural "coros" és possible que només estigués parlant d'una única formació de música vocal. De tota manera, potser la coral, o unes de les corals que van actuar a principi d'octubre de 1863 a l'església parroquial de Calonge, fos l'anomenada Cala Longa, a la qual fa referència Albert Vilar (Vilar, 2009, p. 31).

Gràcies a un document notarial sabem que el 1887 vivia a Cassà de la Selva on ja constava empadronat el 27 de gener d'aquell any. En aquesta població dirigí l'orquestra Orfeón de Cassà de la Selva. Al diari *La Nueva Lucha* del 13 d'agost de 1887 es fa referència a l'actuació d'aquesta orquestra en la festa de Santa Susanna al barri del Mercadal de Girona. Segons el cronista, l'orquestra estava dirigida per un tal "Sr. Costa" i destacava pel seu repertori sardanista.¹⁹

La darrera informació sobre l'activitat musical de Joaquim Costa ens ha arribat gràcies a la publicació *El distrito*, de Palafrugell. Segons un exemplar de la citada publicació, l'any 1895 començà a dirigir l'orquestra La Ampurdanesa d'aquella població (abans anomenada La Nueva). La publicació dona la notícia de l'èxit d'una actuació de l'orquestra al Centre Obrer de la citada vila el dia de l'Assumpció d'aquell any. Segons la informació, Joaquim Costa era instrumentista de violí i en aquella època ja tenia adquirit un prestigi com a mestre director. De fet, el redactor de la notícia comenta en to entusiasta la millora de la qualitat musical de l'orquestra gràcies a la nova direcció per part de Joaquim Costa.²⁰

Al llarg d'aquell any de 1895, en la portada de diferents exemplars de l'esmentada publicació apareix un anunci publicitari de l'orquestra La Ampurdanesa. Segons l'anunci, l'orquestra estava sota la direcció "...del reputado maestro D. Joaquin Costa", la integraven onze músics i tenia un repertori que comprenia peces religioses, de concert, balls i sardanes.²¹

Aquell mateix any en un altre exemplar d'*El Distrito* apareix una petita referència al seu fill Joaquim Costa i Carreras. Segons l'autor de la informació, aquest es dedicava a "*tareas artisticas*", cosa que fa pensar que molt probablement també fos músic. La notícia dona a entendre que no era veí de Palafrugell.²²

Joaquim Costa i Illa morí a Palafrugell el 26 de setembre de 1913.

19 *La nueva lucha*, núm. 190, 13 d'agost de 1887, p. 2, secció "*Gacetilla General*".

20 *El Distrito*, núm. 73, del 26 de maig de 1895, p. 3, secció "Crònica".

21 *El Distrito*, núm. 74, 75 i 77 dels 2, 9 i 23 de juny de 1895.

22 *El distrito*, núm. 74, 2 de juny de 1895, p. 3, secció "Crònica".

2. EL CONVENI DE 1866: LA COBLA D'EN JOVANET

2.1. EL CONVENI DE 1866

El 10 d'octubre de 1866, poc més de set mesos després de la data d'acabament del conveni de 1863, set dels dotze joves calongins que havien format part de la cobla de Joaquim Costa i altres tres joves signaren un altre conveni amb un professor de música veí d'Arbúcies anomenat Joaquim Jovanet i Bosch.

Encara que en el moment de signar el conveni Joaquim Jovanet vivia a Arbúcies sabem que amb posterioritat va ser veí de Vidreres. No hi ha dubte, per tant, que aquest document fa referència a l'orquestra que, segons Pere Caner, va formar un tal "Jovenet de Vidreres". Al contrari, però, del que creia l'estudiós calongí, aquesta orquestra va ser posterior a la d'en Joaquim Costa.

El document de 1866 és molt semblant al de 1863. Té la mateixa estructura: encapçalament, onze articles i conclusió. El motiu per fer-lo és el mateix: "...instruirse en el conocimiento de la musica vocal é instrumental, y de formar orquesta ó lo que comúnmente en este pais se llama copla."

També en alguns articles es regulen els mateixos aspectes i el seu contingut és força semblant si no el mateix: la durada del conveni per tres anys, les dues classes diàries, el repartiment del cost de la compra dels papers de música i la prohibició al professor de formar una altra orquestra a Calonge.

Pel que fa al contingut específic de les classes també tots dos documents són força semblants, però en el conveni de 1866 s'insisteix a fer una segona referència a la cobla: "*D. Joaquin Jovanet deberá enseñar la musica vocal é instrumental para cualquier clase de baile correspondiente á copla.*" També en aquesta ocasió com en l'anterior la paraula *copla* està subratllada.

Però també hi ha diferències entre tots dos convenis. Per exemple, mentre que en el primer el repartiment dels guanys de les actuacions de la cobla s'igualava progressivament al llarg dels tres anys, entre el professor i els alumnes, en el segon des d'un principi el repartiment era equitatiu. El segon conveni tampoc diu res sobre les classes particulars de música que el professor podia fer a Calonge.

Destaca una novetat respecte al conveni de 1863: el professor havia de fer classes de composició a qualsevol alumne que tingués

aptituds i volgués aprendre. Pel que sabem Josep Sardó i Cassà fou l'únic calongí alumne de Joaquim Jovanet que va arribar a compondre música.

La cobla de Joaquim Jovanet també estava integrada per dotze músics. Set ja havien format part de la cobla de Joaquim Costa: Felip Dalmau i Comas, els germans Joan i Josep Estrany i Bartes, Martí Mont i Vila, Miquel Montaner i Serra, Josep Sardó i Cassà i Joan Vilar i Roura. Les altres cinc places es cobriren amb noves incorporacions: Joan Vellver i Jubert, Josep Solench i Castelló, Josep Vilar i Pallí i els germans Joan i Joaquim Jovanet i Victori.²³ Aquests dos últims eren fills del professor i no signaren el conveni, ja que, encara que són citats com a membres de la cobla, per motius evidents quedaven al marge de les classes de música.

Dels alumnes de nova incorporació Josep Vilar i Pallí ja surt citat en el document de 1863 com un dels joves de Calonge als quals Joaquim Costa podia fer classes particulars al marge del conveni.

2.2. JOAQUIM JOVANET I BOSCH

Joaquim Jovanet i Bosch, el professor de música contractat en el conveni de 1866, va néixer a Canet de Mar l'1 de febrer de 1818. Els seus pares eren Miquel Jovanet i Costa, mitger de professió, i Maria Bosch i Pastor. No hi ha constància que el pare de Joaquim també fos músic.

De la seva infància i joventut no sabem res. El 4 d'agost de 1844 es casà a Santa Coloma de Farners amb Isabel Victori i Nadal, natural i veïna de la mateixa població. Sabem que tingueren onze fills, cinc nenes (M. Concepció, Maria, Delfina, Josepa i Lluïsa) i sis nens (Joaquim, Joan, Lluís, Josep, Celestí i Florentí). Pels seus llocs de naixement sabem que Joaquim Jovanet va viure a Lloret de Mar, Arbúcies i Vidreres.

Va desenvolupar la seva professió com a músic fonamentalment a la comarca de la Selva on va signar fins a sis convenis, tots ells dirigits a l'ensenyament de la música i a la formació de grups musicals:

²³ Joan Vellver i Jubert (o Juvert) (Calonge, 16/7/1839 – 10/11/1917), fill de Martí Vellver i Sitjas i de Rita Juvert i Xifró, tots dos de Calonge; Josep Solench i Castelló (Calonge, 28/4/1844 – ?), fill de Gerard Solench i Esteba i Maria del Carme Castelló i Fonallet, tots dos de Calonge. Sobre Josep Vilar i Pallí, vegeu la nota 6 i sobre els germans Joan i Joaquim Jovanet i Victori ja parlo més endavant en el capítol dedicat a la família Jovanet.

Figura 5: Tible i clarinet amb que va tocar Joan Jovanet i Victori. Són propietat del seu nét Joaquim Jovanet i Calvet, de Vidreres (Foto: autor).

quatre a Santa Coloma de Farners (1843, 1845 i dos el 1864) i dos a Arbúcies (1860 i 1866). A diferència, però, del conveni que va signar a Calonge, en aquests no es fa referència expressa a la formació d'una cobla.

Alguns d'aquests convenis ens permeten relacionar la figura de Joaquim Jovanet amb alguns conjunts musicals de la comarca de la Selva.

És probable que l'orquestra que va formar a Santa Coloma de Farners, segons el conveni del 22 de desembre de 1845, sigui la que fins ara ha estat considerada la precursora de la cobla

La Farnense, fundada el 1876, entre d'altres, per Joaquim Jovanet fill i Josep Ventura Collboni (conegut per Josep Collboni) que anys després viuria a Sant Antoni de Calonge i que també va ser un dels fundadors de La Principal de La Bisbal.²⁴

Segons l'Enciclopèdia Farnensenca: "L'any 1864 l'Ajuntament va donar 300 pesetes al Coro Farnense perquè havia ben distret el poble amb els seus cants".²⁵ No hi ha dubte que aquesta coral és la que Joaquim Jovanet va formar a la població, segons els dos convenis datats el 26 d'abril i el 4 de juliol de 1864.

24 LAGUARDA, J., 1971, p. 6. L'autor explica en referència a una cobla anterior a La Farnense: "A la nostra ciutat existia feia ja uns 25 anys una cobla; per tant, fa ara prop de 125 anys. Estava composta per 8 músics i a la nova que formaren n'hi posaren 10. D'aquesta primitiva cobla no hem trobat cap més data ni document". El conveni que Joaquim Jovanet va signar el 1845 per formar una orquestra a Santa Coloma tenia una durada de quatre anys, per tant acabava el 1849. Vegeu també (Casas, 1987, p. 26-28), (Vilar, 2009, p. 124).

25 BORRELL, M., 2006, p. 71.

Pel que fa a Arbúcies, el conveni que va signar el 31 d'octubre de 1860 pot tenir a veure amb una orquestra que el 23 de gener de 1862 va actuar amb motiu de la inauguració de les obres de construcció de la carretera que havia de comunicar Hostalrich amb Sant Hilari Sacalm.²⁶

Per contra sembla que el segon conveni signat a Arbúcies el 22 de març de 1866 i que havia de tenir una durada de cinc anys, no es va dur a terme. Gairebé set mesos després de la seva signatura, Joaquim Jovanet era contractat per formar i dirigir la cobla de Calonge.

Quan Joaquim Jovanet va signar el conveni a Calonge, el rector de la parròquia de Sant Martí era mossèn Josep Serratosa i Pagès (la Bisbal, 21/4/1820 – Peralada, 1820). Tots dos personatges ja havien coincidit en el passat. Mossèn Josep Serratosa havia estat vicari a la parròquia de Sant Romà de Lloret de Mar entre 1854 i 1858. Precisament en aquesta població havien nascut entre 1848 i 1860 cinc dels fills de Joaquim Jovanet, entre ells una filla anomenada Delfina que havia estat batejada per mossèn Josep Serratosa el 4 de febrer de 1858. És, per tant, possible que mossèn Josep Serratosa hagués tingut alguna cosa a veure en el fet que Joaquim Jovanet vingués a Calonge a fer classes de música i a formar una cobla.

Joaquim Jovanet i Bosch va morir a Llagostera el 7 de desembre de 1890.

2.3. ELS JOVANET: UNA FAMÍLIA DE MÚSICS

A més de Joaquim i Joan, els dos fills de Joaquim Jovanet i Bosch que van tocar en la cobla de Calonge, un tercer fill, dit Florentí, també va ser músic. Tots tres van jugar un paper força important en el panorama musical de la comarca de la Selva en els darrers anys del segle XIX i principi del XX.

Joaquim Jovanet i Victori (Lloret de Mar, 17/11/1848 – Arbúcies, 9/2/1905) va ser una dels fundadors de l'orquestra La Farnense a la qual sembla continuà vinculat fins als primers anys del segle XX. En aquesta cobla tocava el flabiol i el clarinet.²⁷

26 MARTÍ, D. , 1999, p. 30.

27 LA GUARDA, J., 1971, p. 6; CASAS, J., 1987, p. 26-28.

L'any 1900 apareix inscrit com a mestre de música en el padró d'habitants d'Arbúcies. Hi ha autors que el relacionen amb l'orquestra Els Serafins del Baix Montseny d'aquesta població.²⁸

És l'autor de dues sardanes per a cobla titulades *La Madrileña* i *La Pastoreta*, atribució confirmada a partir d'aquest article.²⁹

Joan Jovanet i Victori (Lloret de Mar, 24/1/1851 – Vidreres, 4/5/1938) era considerat un bon clarinetista. Va ser primer clarinet d'una orquestra de Vidreres entre 1894 i 1896.³⁰

L'1 de novembre de 1896 s'incorporà a l'orquestra La Juvenil Farnense, també coneguda per La Juventud Farnense o simplement La Juvenil, de Santa Coloma de Farners.³¹ Aquesta orquestra va fer una sèrie d'actuacions a Hostalrich durant el mes d'abril de 1897. En aquell moment Joan Jovanet ja era el seu director.³²

Segons Albert Vilar, també va tocar a La Farnense.³³

Florentí Jovanet i Victori (Vidreres, 1872 – Llagostera, 11/3/1926) va ser director de l'orquestra La Juventud Llagosterense a final del segle XIX i de La Principal de Llagostera a principi del segle XX.³⁴

L'any 1920 consta com un dels músics de Llagostera associats al Sindicat d'Orquestres de la Província de Girona, dintre de les orquestres de tercera categoria. En aquella època, també a Llagostera, dirigia una companyia d'aficionats a la sarsuela que actuava al

28 MARTÍ, D., hivern 1999-2000, p. 34.

29 Les partitures estan signades per "Joaquín Jovanet (hijo)". Estan registrades per l'entitat Músics per la Cobla amb els codis 1.1JovXxxJ001 (*La madrileña*) i 1.1JovXxxJ002 (*La pastoreta*). La fotografia que es reproduïx en aquest article és d'una còpia propietat del senyor Joaquim Jovanet i Calvet de Vidreres lliurada per Músics per la Cobla.

30 *El distrito farnense*, núm. 74, 25 de novembre de 1894, p. 3, secció dedicada a Vidreres; núm. 116, del 15 de setembre de 1895, p. 2, secció dedicada a Vidreres.

31 *El distrito farnense*, núm. 175, 1 de novembre de 1896, p. 3, secció dedicada a Santa Coloma de Farners; núm. 181, 13 de desembre de 1896, p. 4, secció dedicada a Santa Coloma de Farners.

32 *La lucha*, núm. 6.144, 16 d'abril de 1897, p. 3, secció "Notícies".

33 VILAR, A. . 2009, p. 11.

34 GIRONELLA, J., 1973, p. 23; *El distrito*, núm. 187, del 8 d'agost de 1897, p. 3, secció dedicada a Llagostera; *El nuevo distrito*, núm. 419, del 10 de maig de 1908, p. 1 i 3.

casino de la població. Un dels membres d'aquesta companyia era un nebot seu anomenat Arturo Jovanet i Palahí.³⁵

Florentí Jovanet es va casar el 1897 amb Llogaia Barti i Sastre. Els seus tres fills: Joaquim (Llagostera, 3/7/1902 – ?), Ricard (Llagostera, 9/1/1907 – ?) i Mercè (Sant Feliu de Guíxols, 3/2/1898 – Llagostera, 14/11/1927) també es van dedicar a la música.

Joaquim tocava el violí. Apareix junt amb el seu pare en el *Butlletí del Sindicat d'Orquestres de la Província de Girona*, en l'exemplar corresponent a l'1 d'agost de 1920. Amb el seu germà Ricard marxà a França, on es casà i s'establí definitivament. En alguna ocasió tornà a Llagostera on féu algun concert de violí a l'església parroquial.

Ricard tocava el contrabaix. Marxà a França amb el seu germà Joaquim, però tornà a Llagostera on feia de barber.³⁶

Mercè va ser professora de piano, actuant diverses ocasions a Llagostera.³⁷

Un conjunt musical anomenat Tríu Jovanet va fer diverses actuacions a Llagostera entre 1919 i principi de 1927. És força probable que aquest tríu estigués format pels tres germans Jovanet i Barti: Joaquim, Ricard i Mercè.³⁸

35 *La Vanguardia*, núm. 16.998, del 4 de juny de 1920, p. 9, secció "Notas Regionales"; núm. 17.096, del 29 de setembre de 1920, p. 6, dintre "Regionales espectáculos"; núm. 17.232, del 3 de març de 1921, p. 18, dintre "Notas regionales"; núm. 17.995, del 9 de setembre de 1921, p. 4, secció "Marítimos-espectáculos-región". Sabem de la participació d'Arturo Jovanet per testimoni de Josep Jovanet i Vila. A banda d'Artur Jovanet, que es dedicava a la sarsuela com a aficionat, hi ha diverses referències en publicacions de premsa escrita entre l'abril de 1880 i setembre de 1910 d'un cantant de sarsuela professional anomenat Manuel Jovanet que actuava com a baríton. Va actuar en espectacles de sarsuela a Barcelona, Girona, Tortosa, Ripoll, Cervera i en algunes poblacions de la Costa Brava com Sant Feliu de Guíxols, Palamós i Palafrugell. També va actuar l'any 1900 a Logronyo amb una companyia de sarsuela d'un tal Pablo Cornadó. No he pogut esbrinar el seu vincle amb la família de Joaquim Jovanet i Bosch.

36 La informació sobre Joaquim i Ricard Jovanet i Barti els he recollit gràcies als testimonis de Joaquim Jovanet i Calvet de Vidreres i Josep Jovanet i Vila de Llagostera.

37 *Scherzando*, núm. LXXXII, 10 de gener de 1918, p. 13.

38 *La Vanguardia*, núm. 16.583, 9 de gener de 1919, p. 16, dintre la secció "Notas regionales" en l'apartat dedicat a Llagostera; núm. 19.303, 31 de desembre de 1925, p. 6, dintre la secció "Información regional" en l'apartat dedicat a Llagostera; núm. 19.347, 20 de febrer de 1926, p. 21, dintre la secció "Información regional" en l'apartat dedicat a Llagostera. *L'avi Muné*, núm. 461, 26 de febrer de 1927, p. 3, en una notícia titulada "Desde Llagostera".

3. LES COBLES D'EN COSTA I D'EN JOVANET DE CALONGE: DOS COBLES MODERNES

L'orquestra que avui dia coneixem com a cobla, formada normalment per onze músics i amb dotze instruments, té el seu antecedent en una formació instrumental probablement d'origen medieval que perdurà fins als inicis del segle XIX. Segons Jaume Ayats, "cobla era el nom genèric, des de feia segles, que denominava qualsevol agrupació de músics de ball o de carrer i que difícilment sobrepassava els quatre músics (molt sovint només dos)".³⁹

A mitjan segle XIX fonamentalment en les dècades de 1840 i 1850 aquesta antiga formació instrumental va anar evolucionant. Bàsicament, augmentà el nombre de músics i incorporà nous instruments. Aquests canvis van donar lloc a la cobla moderna, tot i que no va ser fins principi del segle XX que la seva estructura es consolidà definitivament.

Les cobles formades a Calonge per Joaquim Costa i Joaquim Jovanet eren dues cobles modernes, dues grans orquestres de plaça, ja que estaven integrades per dotze músics. És en aquest sentit que hem d'interpretar el desig d'uns calongins de formar el que en aquell moment al país s'anomenava cobla. Els anys de la seva formació, 1863 i 1866, fa que les puguem considerar dos dels primers exemples de cobla moderna.

Com hem vist anteriorment, la ciutat de Figueres amb una gran activitat musical i la figura de Pep Ventura com a músic innovador van tenir un paper protagonista en el procés de transformació de la cobla antiga a la cobla moderna en les dècades centrals del segle XIX.

Joaquim Costa va viure a Figueres en les dècades de 1840 i 1850, durant la seva infància i joventut, precisament en els anys de la seva formació musical. Com a fill de músic i futur músic no hi ha dubte que va viure ben de prop tot el procés de transformació que portà al naixement de la cobla moderna. De ben segur que va tenir nombroses ocasions de veure tocar la cobla de Pep Ventura.

D'alguna manera Joaquim Costa devia assimilar aquests canvis i els devia aplicar a la cobla que va formar a Calonge l'any 1863.

³⁹ AYATS, J., 2010, p. 21-22.

La cobla de Joaquim Jovanet era de fet una continuació de la formada tres anys abans per Joaquim Costa ja que compartien set dels seus membres. Encara que fins ara sempre hem parlat de dues cobles, es podria arribar a considerar que es tractaven en realitat de dues etapes diferents d'una mateixa cobla.

Joaquim Jovanet era vint anys més gran que Joaquim Costa i sembla que la seva trajectòria musical també va ser molt diferent. Tot i això en el conveni de 1866 s'insisteix dues vegades que el conjunt musical que es volia formar havia de ser una cobla.

La informació que en el seu moment va recollir Pere Caner ens va deixar constància de la tradició musical de Calonge i de l'existència d'algunes orquestres al municipi ja a la segona meitat del segle XIX. Sobre aquesta base Albert Vilar va fer un estudi complet sobre la història de la música a Calonge i Sant Antoni.

Els convenis de 1863 i 1866 confirmen la llarga trajectòria de Calonge en el camp de la música, donant a conèixer dues cobles que responien a un model de cobla moderna i que es van formar molt abans del que s'havia suposat.

Gràcies als dos convenis ara sabem qui eren els músics que les van integrar i que en alguns casos van permetre que l'activitat musical a Calonge continués en generacions posteriors. Tots dos convenis també ens han permès descobrir les figures com a músics de Joaquim Costa i Joaquim Jovanet, en tots dos casos vinculats a altres formacions musicals de les comarques gironines, i a més en el cas de Joaquim Jovanet, com a iniciador d'una família plena de músics.

APÈNDIX DOCUMENTAL.⁴⁰DOCUMENT 1⁴¹

Número uno. Convenio

En la Villa de Calonge á los diez y nueve de Enero de mil ochocientos sesenta y tres. Sepase, que constituidos ante mi el infrascrito Notario de dicha Villa domiciliado en la misma, de que doy fe, y competente numero de testigos los Señores Ciprian Dalmau y Gispert casado, Albañil, de edad treinta y siete años, domiciliado en la casa numero treinta de la calle mayor de esta Villa, Salvador Dalmau y Gispert casado Fabricante de taponos, de edad cuarenta y cinco años, domiciliado en la casa numero diez de la calle del padró de esta Villa, Pedro Estrany y Aimerich casado, trabajador del campo, de edad cuarenta y ocho años, domiciliado en la casa numero veinte y ocho de la calle mayor de esta Villa, Juan Vilar y Palli casado, Labrador Propietario, de edad cuarenta y cinco años, domiciliado en casa de campo numero siete de esta Villa, Jose Molla y Oliver, casado, Labrador Propietario, de edad setenta y cinco años, domiciliado en casa de campo numero veinte y siete de esta Villa, Juan Clara y Palli casado, Labrador Propietario, de edad cuarenta y siete años, domiciliado en la casa numero ocho de la calle nueva de esta Villa, José Font y Rado casado, Propietario, de edad treinta y cuatro años, domiciliado en la casa numero veinte y dos de dicha calle nueva de esta Villa, Martin Costart y Moner casado, taponero, de edad treinta y cuatro años domiciliado en la casa numero dos de la calle de vivos de esta Villa, Antonio Xifró y Clara casado, trabajador del campo, de edad veinte y siete años, domiciliado en la casa numero dos de la calle del tordo de esta Villa, Ysidro Agusti y Valmaña casado, taponero, de edad cuarenta y nueve años, domiciliado en la casa numero cuatro de la calle de la plaseta de esta Villa, Lucia Vila y Roura viuda de José Mon, de edad cuarenta y ocho años, domiciliado en la casa numero cuatro de la calle de la Rutlla de esta Villa, y Joaquín Costa é Ylla casado, Profesor de musica, de edad veinte y cinco años cumplidos, domiciliado en la casa numero segundo de una calle sin nombre todavia de la Villa de Palafrugell, capaces legalmente para la otorgacion de esta escritura, y de cuya profesion y domicilio doy fe, y han dicho que por cuanto los referidos Ciprian Dalmau, Salvador Dalmau, Pedro Estrany, Juan Vilar, Jose Molla, Juan Clara, José Font, Martin Costart, Antonio Xifró, Ysidro Agusti y Lucia Vila desean que los jovenes Martin Dalmau, Felipe Dalmau, José y Juan Estrany, Juan Vilar y Roura, José Molla y Mascort, Tomas Brunet, Miguel Montaner, Narciso Plaja, Tomas Xifró José Sardó y Martin Mon se instruyan en el conocimiento de la musica vocal e instrumental, y que si es posible lleguen a formar lo que se llama en el pais copla; queriendo dar cumplimiento á su dicho deseo, con el referido D. Joaquin Costa han convenido lo siguiente.

Primero: por el tiempo de tres años que empezarán á contarse desde el dia veinte y tres de Febrero proximo, hasta el veinte y dos de igual mes del año de mil ochocientos sesenta y seis, se obliga el Joaquin Costa é Ylla á enseñar á los esplicados jovenes de musica con el toque de instrumentos para baile y plaza, formando al efecto la correspondiente orquesta, para lo cual deberá abrir en la presente Villa en el predicho dia la escuela, dar dos lecciones diarias en los dias no festivos, escojiendo las horas mas oportunas y seguir la enseñanza de sus discipulos por el metodo que tenga elejido dejandolos buenos musicos en cuanto la capacidad de cada uno permita.

Segundo: dicho Señor Costa tan pronto se hallen sus discipulos en conocimiento de los primeros rudimentos de nota, deberá enseñarles el toque de instrumentos proporcionados á la edad, constitucion y aptitud de cada uno de los mismos.

40 Les transcripcions són escrupolosament respectuoses amb els originals.

41 AHG. Fons de la notaria de Calonge. Notari Joscip Sabater. Protocol dels instruments públics del 19 de gener al 26 de desembre de 1863. Cg. 190, folis 1 a 4.

Tercero; los indicados juvenes deberán concurrir á la escuela en las horas señaladas de antemano, y no asistiendo, el profesor lo enviará al contrayente que según despues se dira, queda encargado de ello, quien ademas procurará su consiguiente aplicacion.

Cuarto; cada discipulo debiera costearse el instrumento ó instrumentos que el profesor le designe para tocar, los cuales serán siempre de la exclusiva propiedad del que los adquiera con su dinero.

Quinto; cuando se hallen los juvenes en disposición para presentarse á tocar en publico, el profesor que siempre concurrirá como director, procurará proporcionarse alquileres, siendo despues el producto liquido repartido entre todos en esta forma, asaber, en el primer año del contrato por mitad entre el profesor y discipulos; en el segundo una cuarta parte para el profesor y la restante para los discipulos, y en el tercero y ultimo por partes iguales entre todos ellos, o sea entre profesor y discipulos.

Sexto; El coste de los papeles de musica y demas documentos musicales de que sea necesario proveerse será de cuenta del profesor antes de ganarse alquileres, y despues del profesor y discipulos por mitad; debiendose asi bien concluido el convenio repartirse aquellos por partes iguales entre uno y otros según la suerte designe.

Septimo; durante este convenio el profesor no podrá dar lecciones particulares mas que de nota y guitarra á sujetos estraños á esta convencion, y de nota y piano á señoritas; se esceptuan no obstante los juvenes llamados Joaquin Sala y Recolta, Pedro Maruny y Vila, Juan Vilar y Casademon y José Vila y Palli.

Octavo; si durante este convenio á motivo de alguna enfermedad se imposibilita el profesor ó algun discipulo, de modo que no pueda según dictamen de facultativo continuar en la enseñanza ó estudio de la musica, cesará para el que sea toda responsabilidad sin que se le pueda demandar perjuicio alguno, asi como tampoco podrá reclamarse en caso de fallecimiento, ó de tocar la suerte de soldado á un discipulo.

Noveno; concluido el convenio no podrá el profesor formar otra musica en esta Villa, podrá si continuar con dichos discipulos en el modo y forma que con estos acuerde.

Decimo; por todo el tiempo del presente convenio deberá entregarse en efectivo al profesor treinta y seis onzas de oro por mensualidades anticipadas al respecto de tres onzas para cada joven. Esta cantidad la satisfarán por las partes, a saber, los citados Ciprian Dalmau por su hijo Martin Dalmau y Mon de catorce años, Salvador Dalmau por su hijo Felipe Dalmau y Comas de quince años, Pedro Estrany por sus hijos José y Juan Estrany y Bartes de diez y ocho y diez y seis años, Juan Vilar por su hijo Juan Vilar y Roura de diez y nueve años, José Molla por su sobrino José Molla y Mascort de diez y siete años, Juan Clara por Tomas Brunet y Grassot de diez y ocho años, José Font por Miguel Montaner y Serra de diez y nueve años, Martin Costart por Narciso Plaja y Vilar de diez y siete años, Antonio Xifró por su hermano Tomas Xifro y Clara de diez y nueve años. Ysidro Agusti por José Sardo y Cassá de catorce años y Lucia Vila por su hijo Martin Mon y Vila de veinte y un años; sin que la falta de cumplimiento por parte de cualquiera de ellos, se entienda deban los otros corresponderla, ni menos cubrir la parte del que falte por enfermedad ó salir soldado, que en tal caso solo se procurará el reemplazo por otro joven á satisfaccion de los otorgantes.

Undecimo; para que quede garantida la responsabilidad del profesor, D. Sebastian Carreras y Feliu Albañil casado de edad cincuenta y tres años domiciliado en la casa numero veinte y dos de la calle de la Font de dicha Villa de Palafrugell capaz legalmente para la otorgación de esta escritura se instituye fiador del propio Sôr Joaquin Costa para lo que promete que en caso de incumplimiento de este, indemnizará a los otorgantes de cuanto por dicha falta corresponda, con renuncia a la nueva constitucion de fiadoria.

Finalmente, los otorgantes prometen cumplir los descritos pactos con enmienda de daños y pago de todas costas, renunciando a su fuero y domicilio y sugetandose al fuero del Señor Juez de primera instancia del partido. En Testimonio de todo lo cual asi lo otorgan, y doy fe el subscrito Notario de conocerla y al fiador Sebastian Carreras, y de que tiene la profesion y domicilio este que espresa; siendo testigos José Vilaseca y Palli de edad veinte y siete años

casado carpintero y domiciliado en la casa numero primero de la calle del aiguamoix de esta Villa y Narciso Dalmau y Pujadas de edad veinte y ocho años casado taponero y domiciliado en la casa numero doce de la calle del charco de esta Villa, acerca de lo cual y de haber leído á las partes y testigos esta escritura y haberles advertido del derecho que tienen de leerla por si doy fe, y lo firman todos á escepcion de Salvador Dalmau, Pedro Estrany y Lucia Vila que dicen no saber, y lo hace por ellos un testigo, de que doy fe. Advertidas las partes y testigos de que deben salvarse los enmendados: veinte y siete: numero ocho: cuatro de la calle de: veinte: segundo: conocerles y al: y los raspados: las: a saber: renunciando á su fuero y domicilio: los aprueban espresamente y lo suscriben, doy fe.- Ciprian Dalmau.- Juan Vilá y Palli.- José Molla.- Juan Clara.- José Font y Radó.- Martin Costart.- Antonio Xifro.- Ysidro Agusti.- Joaquin Costa eYlla.- Sebastian Carreras.- Por mi y por Salvador Dalmau, Pedro Estrany/ y Lucia Vila firmo: Narciso Dalmau Testigo.- Jose Vilaseca Testigo.- Jose Sabater Notario.

(Nota al marge): Sacada primera copia a requerimiento de Salvador Dalmau el mismo dia del otorgamiento con un sello quinto y dos de noveno, doy fe José Sabater Notario.

DOCUMENT 2⁴²

Numero ciento veinte y tres.

Convenio

En la Villa de Calonge del Partido judicial de La Bisbal a los diez de Octubre de mil ochocientos sesenta y seis: Sepase que entre los Señores Joaquin Jovanet y Bosch profesor de musica, casado, mayor de edad, vecino de la Villa de Arbucias, Miguel Montaner y Serra soltero, de edad de veinte y dos años, no sujeto á patria potestad, José Sardó y Cassá tambien soltero, de diez y siete años de edad y tampoco sujeto á patria potestad, Martin Mon y Vila casado, de edad de veinte y cuatro años, José Estrany y Bartes de edad de veinte y un años, Juan Estrany y Bartes de edad de diez y nueve años, Jose Solench y Castello de edad de veinte y dos años, Juan Vilar y Roura asi bien de edad de veinte y dos años, Felipe Dalmau y Comas de edad de diez y nueve años, Juan Vellver y Jubert de edad de veinte y siete años, y José Vilar y Palli de edad de quince años, estos siete últimos igualmente solteros y todos taponeros vecinos de esta Villa: al objeto de instruirse en el conocimiento de la musica vocal é instrumental, y de formar orquesta ó lo que comúnmente en este pais se llama copla bajo la direccion del espresado D. Joaquin Jovanet, han convenido lo siguiente

Primero; los otorgantes por el tiempo de tres años que empezarán á contarse desde el dia veinte del corriente mes se obligan a cumplir cuanto por su parte les corresponda del contenido en los siguientes articulos.

Segundo: D. Joaquin Jovanet deberá enseñar la musica vocal é instrumental para cualquier clase de baile correspondiente á copia, dando al efecto dos lecciones diarias, una de solfeo y otra de instrumento, a escepción del dia en que se tenga academia que se suprimirá una de dichas lecciones.

Tercero, el mismo Señor Jovanet suministrará á sus costas los papeles de musica tanto sagrada como de baile y otras piezas, empero los discipulos costearán los papeles en blanco.

Cuarto: si algun discipulo se halla con aptitud para aprender el metodo de composicion, tendrá el propio Señor Jovanet de enseñarlo separadamente de las demas lecciones caso de que desee aprenderlo.

Quinto: ni durante el presente contrato ni después de concluido, podrá dicho profesor formar en esta Villa otra orquesta ó copla amenos que sea con sus mismos discipulos contratantes y en el modo y forma que convengan.

42 ACBE. Fons de la notaria de Calonge. Notari Josep Sabater. Protocol de 1866, folis 353 a 355.

Sexto; estaran los discipulos bajo la direccion del profesor, y cumplirán las disposiciones que este les dicte tocante á la enseñanza y demas operaciones de la profesion.

Septimo; satisfarán los discipulos por partes iguales al profesor diez reales vellon diarios, que le seran pagados por mensualidades vencidas.

Octavo: los ingresos que tenga la sociedad por cualquier concepto que sea, se repartirán por igualdad entre el profesor sus dos hijos Joaquin y Juan, que tambien tomaran parte en todas las funciones que se requiera como los discipulos, y estos.

Noveno: cuando se presente alguna persona en demanda de parte de la orquesta, será cargo del profesor el señalar los que de ella deban ir, mas procurara siempre que todos los musicos vayan alternando entre si.

Decimo; si á algun discipulo le toca la suerte de salir soldado en la quinta que concurra, ó bien se imposibilita á motivo de enfermedad para continuar en dicha enseñanza ó profesion, quedará libre de toda responsabilidad por razon de este contrato, mas durante dicha enfermedad, y hasta que la propia imposibilidad quede declarada, contribuirá con el pago referido en el artículo septimo asi como tendrá opcion á la parte de ingresos indicada en el octavo.

Undecimo; si alguno discipulo se deniega al cumplimiento de su deber respecto á su falta de asistencia en alguna funcion en que la sociedad se halle comprometida, tendrá la misma junto con el profesor la facultad de procurar á sus costas otro musico, si bien extraño á la propia sociedad, que reemplaze su citada falta de asistencia.

Finalmente; los otorgantes se prometen reciprocamente observar y cumplir los descritos pactos con enmienda de daños y pago de todas costas, renunciando á su fuero y domicilio, y sujetandose al fuero del Señor Juez de primera instancia de este partido, al igual que renuncian con juramento los menores de veinte y cinco años al beneficio de su menor edad, y demas leyes de su favor: asegurando todos y apareciendo tener la aptitud legal necesaria para celebrar este contrato, mediante respecto á Jose y Juan Estrany y Bartes, José Solench y Castelló, Juan Vilar y Roura, Felipe Dalmau y Comas, Juan Vellver y Jubert y José Vilar y Palli la asistencia de sus padres Pedro Estrany y Aimerich trabajador del campo, Gerardo Solench y Esteva taponero, Juan Vilar y Palli Labrador propietario, Salvador Dalmau y Gispert taponero, Martin Vellver y Sitjas trabajador del campo y Martin Vilar y Cassa taponero, vecinos los seis de esta Villa, quienes presentes, aprueban y consienten todo lo obrado por sus respectivos hijos y los contrayentes conocidos de mi el infrascrito Notario de dicha Villa de Calonge, mi domicilio, los cuales tienen la profesion y vecindad que se espresa, asi lo otorgan; siendo presentes por testigos instrumentales Federico Gispert y Vilar soltero, taponero, y José Reixach y Basart casado, trabajador del campo, ambos mayores de edad vecinos de esta Villa acerca de cuya vecindad al igual que de haber leído á las partes y testigos esta escritura por haberlo asi elegido, despues de advertidos del derecho que tienen de hacerlo por si, y de que no firman Miguel Montaner y Serra, Pedro Estrany y Aimerich, Salvador Dalmau y Gispert, Martin Vellver y Sitjas y Martin Vilar y Cassa porque dicen no saben de escribir; y lo hace á su ruego uno de los predichos testigos junto con el otro en calidad de tal y los demas otorgantes de que doy fe.- Joaquin Jovanet.- José Sardó.- Martin Mont.- José Estrañ.- Juan Estrañ.- José Solench.- Juan Vilar.- Felipe Dalmau.- Juan Bèllvert.- Jose Vila y Palli.- Gerardo Solench.- Juan Vilá y Palli.- Por Miguel Montaner, Pedro Estrañ, Salvador Dalmau, Martin Vellver, Martin Vilar y por mi Federico Gispert testigo.- Jose Rexach testigo.- José Sabater notario.

(Nota al marge): Sacada primera copia dicho dia con sello quinto y noveno a solicitud de Joaquin Jovanet, doy fe José Sabater notario.

BIBLIOGRAFIA

- L'avi Muné*: Setmanari popular independent. Publicat a Sant Feliu de Guixols. Col·lecció de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guixols (AMSGG).
- AYATS, Jaume, "Els músics de Figueres a les dècades de 1850 a 1870". Dins: *Pep Ventura abans del mite. Quan la sardana era un ball de moda*. Consorci del Museu de l'Empordà, 2010, p. 18-29.
- Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*. Col·lecció de l'Arxiu Parroquial de Calonge (APC).
- BORRELL, M., *Enciclopèdia farnesenca*, Edicions La trona, Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 2006, 271 pàgines.
- Bulletí del Sindicat d'Orquestres de la Província de Girona*. Publicat a Girona. www.prensahistorica.mcu.es
- CANER, Pere, *La vall de Calonge*, Girona, Ajuntament de Calonge, 1983, 241 pàgines.
- CASAS, Josep Maria, "Cobles, orquestres i músics". *Ressò*, 200 (març 1987), p. 26-28.
- COROMINES, Pere, *Vida d'en Pep de la tenora*, Barcelona, Editorial Barcino, 1953, 90 pàgines (Biblioteca Folklòrica Barcino, núm. 8).
- COSTAL, Anna, GAY, Joan i RABASEDA, Joaquim, *La inauguració del Teatre Municipal de Girona l'any 1860*. Òpera, espectacle, ciutat, Girona, Ajuntament de Girona, 2010, 151 pàgines.
- La crònica: Periódico semanal independiente*. Publicat a Palafrugell. Col·lecció de l'Arxiu Municipal de Palafrugell (AMP).
- El distrito: Periódico ilustrado, político de avisos y noticias*. Setmanari publicat a Palafrugell. Col·lecció Arxiu Municipal de Palafrugell (AMP).
- El distrito Farnense: Periódico independiente de avisos y noticias. Defensor de los intereses morales y materiales de la villa de Lloret y su comarca*. Setmanari publicat a Lloret de Mar. Col·lecció Arxiu Municipal de Lloret de Mar (AML).
- Eco guixolense: Periódico semanal dedicado exclusivamente a defender y fomentar los intereses morales y materiales de esta villa y su comarca*. Publicat a Sant Feliu de Guixols. Col·lecció de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guixols (AMSGG).
- GIRONELLA, J., "Con un dilatado historial la cobla-orquesta "La Principal" de Llagostera". *Los sitios de Gerona*, núm. 9.149 (27 de maig de 1973), p. 23.
- LAGUARDA, J., "La Farnense", *Ressò*, (maig 1971), p. 6-7.
- La lucha: Órgano del partido liberal de la Provincia de Gerona*. Publicació diària editada a Girona. Col·lecció de l'Arxiu Municipal de Girona (AMGi).
- MARTÍ, D., "La música i Arbúcies (I)", *Perxada*, 17, 2a època, (tardor 1999), p. 30-32.
- MARTÍ, D., "La música i Arbúcies (II). L'època daurada de les orquestres", *Perxada*, 18, 2a època, (hivern 1999-2000), p. 34-36.
- La nueva lucha: Diario de Gerona. Eco de las aspiraciones del partido Liberal-dinástico de la provincia*. Publicat a Girona. Col·lecció de l'Arxiu Municipal de Girona (AMGi).
- Scherzando: revista musical mensual catalana ilustrada*. Publicació mensual editada a Girona. www.prensahistorica.mcu.es
- TORMO, J., "Notes per a una història de la coral La Taponera", Publicació del Museu del Suro de Palafrugell, estoig 4 (1995), p. 49-61.
- La Vanguardia*. Diari publicat a Barcelona. www.lavanguardia.es
- VILAR, Albert, *Calonge, terra de músics*, Girona, 2009, 130 pàgines.